

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajev. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Državopravna premišljevanja. *)

„Imperio imperium, regnis regnum.“

VII.

Katerim potem ima tedaj naša stranka krenoti? Ali po onem decemberskega ustava, ali po poti „fundamentalnih zakonov“? Kajti to je jasno, da pri vsem faktičnem pripoznavanju baš sedaj obstoječih okoliščin — februarjskih deželjskih zborov, februarjskega posrednega načina volitev, gospodske zbornice, ogerske sprave — treba vsakej stranki nekakov svoj program, odgovarjajoč njenemu pravu in njenej koristi, dosežati. Ker sedaj, menim, nij več stranke, koja bi se resno za februarjski ali oktoberjski ali celó juljski statut zanimala, mogoče bi še samo tretje bilo: nov, idealen avstrijski ustav dosežati.

Razrešimo si torej to trojno vprašanje: ali decemberski ustav z novopotrjeno volilno reformo, ali fundamentalni zakoni, ali nov ustav?

Začnimo s fundamentalnimi zakoni, tem strašilom „ustavoverne“ stranke! Da odkrito povem, razve Čehov se nijedna federativna stranka nij za-nj do živa zanimala. Zató je ves strah ustavovercev s početka bil prazen. Jaz sem tudi preverjen, da ti zakoni nikdar nijso bili mogoči, in da bi oni, v život prevedeni, kratko sapo bili imeli in kmalu bili pokopani. Uzrok temu so oni sami.

Komisija, koja jih je izdelala — potekli so iz peresa grofa Clam-Martinica —, posta-

*) Ker se ta premišljevanja morebiti v marsičem od programa tega lista razločujajo, zato jemlje pisatelj njih moralčno odgovornost na-se. Pis.

vila se je bila na „historičko“ stajališče, nalik Ogrom. Čehi so tu posnemali popolnoma ono državopravno načelo, kojega so se Ogritako odločno držali in se ga še držé, oni so priznavali samo: „samostalnost Češke, pogodbo s cesarjem in priznanje ogerske sprave“. Premembe svetá se celó nijso, a premembe v Avstriji samo toliko v ozir in v račun jemale, kolikor to zadeva Ogré, koji so ondaj užé bili gospodje situacije, na „druga kraljestva in druge dežele“ jemali so zaštitniki „historičkega prava samo iz oportunitéta ozir. To je bila glavna hiba teh zakonov; kajti, namestu, da bi bili Čehi na čelo vsej opoziciji stopili, ondaj, ko so odločilni faktor bivali, omejili so se na svoja ozka historička tla, zanašali se na čarobno moč kraljevskega kronanja, in vso ostalo opozicijo prepustili sebi samej. Čehi so ondaj popolnoma prezrli, da se v novejšem času (pa sej v starejših nij dosti bolje bilo!) pravo naslanja edino in samo na večjo moč, na večje število, na večjo delavnost in na krepko organizacijo; vse drugo je bolehná čutiljivost in samoprevara!

V fundamentalnih člankih zastonj iščeš one državopresnovalne na narodne celote, na svobodna demokratična načela, na novejšé ideje se upirajoče misli, koja bi bila mogla našo državo iz narodnostnega tiranstva nemške klike in iz kaluž zastarelih form rešiti; užé jezik teh fundamentalnih zakonov sám ovaja neko historičko trohnelost, spominajočo čitatelja davno preteklih vekov. In temu se nij čuditi; kajti je jih sostavljavec bil zagovornik starega, „neprejenljivega“ prava (kakor da v politiki pravo nij izvir

sedanje narodove kreposti!). Iz tega lahko razumevamo, kako sedaj Mladó čehi, previdevši ves krivi pospeh „starih“, vso zvezo s „historičkimi“ od sebe odvrtaajo, v čem jih bode Šuselkova „Reforma“ jedva kedaj vzdrževala. Historičko v tej obliki nema več životne moči v sebi! —

Fundamentalni zakoni gledé državnega zbora terjajo „kongres“ delegatov (poslancev) iz deželjskih zborov; naravno, ker so jim deželjska prava izvir vseh političkih pravic. Po teh zakonih pa ta kongres nij niti stalen, nego samo „ad hoc“ (adresa) in za nekatere, ne izrekoma navedene zadeve sklican (čl. IX, XII, XIV). Z raznimi deželami hoče Češka z vsako posebej o nekaterih vkupnih zadevah pogajati se! Kaj pa nastane, kadar te dežele ne bi hotele s Češko pogajati se? — Iz tega se vidi, da je historičkeje stranki za solidarno postopanje vse opozicije malo mari bilo. Iz gospodske zbornice imel bi se „senat“ (po polovici iz imenovanih, po polovici iz deželjskih poslancev) sestaviti kot vrhovni upravni sôd (verwaltungsgesichtshof), koji bi imel prepire dežel razsojati. Ta senat je edina srečna misel; ker se gospodska zbornica, kakova je zdaj, v konstitucionalnem aparatu res težko umeva. Spravo z ogersko hotel je češki zbor pri starem ohraniti. Zdrava misel je tudi narodnostna postava bila (izdelana od Riegera). —

Fundamentalni zakoni tedaj nikakor ne mogo federativnej stranki ugoditi, ker je ločijo, ne pa družijo; ker se upirajo na izključivo stajališče Češkega kraljestva, in na kraljevo kronanje, koje drugim deže-

Listek.

Na črni zemlji.

Izvirno-slovenska novela.

(Spisal J. Skalec.)

III.

Anton, kakih dvajset let star, krepek mladenič, je bil sin bogatega ljubljanskega trgovca Menderja. Vrnil se je bil nedavno iz potovanja, kamor ga je bil oče poslal, da si ogleda svet in se izuri v veliki trgovini. Zdaj je delal v komptoaru svojega očeta, vendar se pogosto oprostil in kot strasten lovec hodil na lov po močvirji.

Anton postavi vođo na tla, rahlo odvijeruto, jo namoči in zopet ovije okolo predlaktá.

In zdaj sedita drug tik družega. Na okna je tiščala gosta bela megla, okrog in okrog nij slišati glasu. Vse tiho in mirno. Bilo jima je, kakor da sta sama na svetu. Pa samo kratko časa molčita, potem se zopet začneta razgovarjati. Besedujeta tako zaupno, kot da bi se že zdavnaj poznala in

ne stoprv prvokrat v svojem življenji srečala.

Jerica mora pripovedati, kako je prišla z očetom v te kraje. Imeli so pod Gorjancih malo kmetijo in prav srečno živeli, dokler nijso mati umrli. Jerica je bila tačas v 8. letu. Po smrti matere so oče hudo tarnali, nij jih več veselilo nobeno delo; naposled so vse prodali in kupili so to bajto in kos močvirja okolo nje.

— Tukaj zdaj živiva, konča Jerica svojo kratko povest. Vse bi bilo dobro, ko bi oče Jerica nij končala svojega govora in žalostno gledala v tla.

— Kaj? vpraša Anton radoveden.

Jerica ne odgovarja, vzpogleda in reče:

— Mračí se, težko bodete hodili po temi.

— Ne skrbi za to, deklica, poznana mi je vsaka steza.

In Anton še ostane; tako prijetno in domače se mu zdi v tej prosti izbi, kakor nikoli v elegantnem salonu. Jerica pa se skoro veseli, da še ne odide. Jako dolgi in

pusti so vselej nedeljski večeri, ko mora bedeti in čakati očeta.

Denes pa ure tako hitro tekó. Ta mladi gospod ve toliko lepega pripovedovati, kaj vse je videl po daljnem svetu in o čemer se Jerici še sanjalo nij. In kako lepo govori!

Noč je že zdavnaj nastala; na mizi je brlela lampica in Anton je še zmirom sedel tik Jerice, da si ga je večkrat opominjala, naj se odpravi domu. Pričakati hoče očeta, da se z njim dogovori.

Bližala se je polnoč, ko se zasliši ropotanje okolo hiše; Jerica hiti svetiti čez prag in za njo opotekaje se stopa teško v hišo oče Matevž. Ves zavzet gleda na mladega gospoda, ki je vstal izza omizja in ga pozdravljá. Mrmra nekoliko jeznih besedi in se spusti na klop z osornim vprašanjem: „Kdo je pa ta? Kaj bi rad?“ Anton kratko pove, kaj se je pripetilo, a Matevž vse samo na pol sliši, pogleda zdaj Jerico, zdaj Antona in končno zameži in zadremlje.

— Trudni so oče, šepeta Jerica, hoteča

lam ne bi prišlo v prid; ker se volilni red, tem zakonom pridružen, ne upira na edino pravo: demokratično podlago, nego velikemu posestvu kakor tudi nekaterim („industrijelnim“, in celo „moralnim“) interesom daje državopravni privilegij, in slednjič, ker bi ti zakoni, v život uvedeni, ne garantovali drugim deželam (kot slabejšim nasproti vladi) dovolj osobne, vsestranske svobode, kakovo ne dá nobena druga naprava v državi kakor svoboden parlament na čem mogoče širšej podlagi, svobodni državni zakoni, svobodnomiselno in politički zvezano občinstvo, koje vsaki prestop vladnih organov pri priči ali pred sodbo kliče ali pak kaznuje. Vsega tega pak ne bi mogli niti majheni deželski zborčiči s svojimi umetnimi, „privilegiranimi“ zastopstvi, niti „kongres“ iz takih zborčičev sestavljen dati.

Na ta „fundament“ se tedaj, niti iz notranjih, menj pak še iz vunanjih uzrokov nij dal in se nikoli ne bode dal avstrijski konstitucionalni ustav postaviti in zgraditi. J. P.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. aprila.

V delegacijah utegne skupni vojni minister teško stališče imeti, zlasti v ogerski. „P. L.“ organ Deak-ove stranke zahteva od delegacije, da stroške kolikor mogoče poniža. Trdnjave zidati, orodje kupiti, kanone liti in zopet prelivati, nove vojne ladje oborožiti, topništvo povečati, več konjev nakupiti — vse to želi si skupni vojni minister za l. 1874. Načrti so sicer lepi, samo da še so drugi faktorji poklicani, katerim tudi gre beseda. V proračunu ne sme prevladati militarično, ampak financijsko stališče. Zarad povišanja plač skupnih uradnikov je ogerska delegacija sklenila, da privoli samo draginske priklade, plač pa ne da povišati.

Državni zbor se je v petek 4. aprila prelozil do 21. aprila. Potem bode baje samo ena izredna seja, da se izvoli deputacija, katera bode pri poroki nadvojvodine Gizele nazoča. Ustavoverci nameravajo namreč Poljakom sledeči manöver. Poljski poslanci bi morali 6. aprila svoj mandat izgubiti. Da državnemu zboru nij treba tega izrekati, sklenil se je začasno že 4. aprila. Poljaki se tedaj lahko še pri sejah delegacij udeleže. Ako se po praznikih skliče seja samo v ta

namen, da se izvoli deputacija, računajo ustavoverci tako: ker gre za lojalno demonstracijo, so poljski poslanci moralno prisiljeni, k dotični seji priti. Če ne pridejo, zamerijo se pri kroni in potem ustavoverci lahko postopajo proti poljski delegaciji, kakor jim drago. Ako se pa, če prav le za eno sejo prikažejo v državnem zboru, dementirajo s tem činom svoj izstop.

Hrvatski „Obzor“ pravi o sankcioniranju volilne reforme: „Naše su misli o izbornoj reformi poznate. Vriedjajuč autonomno pravo velikih kraljevina, i volju životnih naroda i razgranjenih stranaka, izborna reforma i njezina sankcija, mjesto da bi svršile, zaostružju golemu oprjeku medju raznimi pravi i težnjami u monarkiji i bacaju sjeme razdora medju onimi faktori, koji do sada složno postupahu.“

Vnanje države.

Srbijo in s to celo južno Slovanstvo je zadela — kakor že povedano v našem listu — teška izguba. Eden najboljših mož, eden najizkušenejših domoljubov, general in ministerski predsednik Milinoj Petrovič Blaznavac je v Belgradu na diphteriti umrl. Blaznavac je bil rojen leta 1826. V svoji mladosti je nenavadno naglo v vojski napredoval, ker je že v dvaindvajsetem letu častno stopinjo ladjevodje dosegel. Mladega častnika pa nij trpelo v svoji domovini, katera mu nij mogla dajati prilike k višjemu vojniškemu izobraženju. Silenju svoje žeje po znanosti sledeč, šel je Blaznavac v Berlin, kjer ga je pa revolucija leta 1848 napotila, na Dunaj iti. Tam je spoznaval kneza Mihaela Obrenovića. Kot prijatelj znanega vodje ogerskih Srbov, generala Knianina, je šel z njim kot poveljnik srbske artilerije na Ogersko, kjer se je celi čas leta 1849 bojeval in postal kmalu major in oberstlejtant. Šel je potem na Dunaj in v Pariz se dalje izobraževati in je v Metz vojniško-tehnične šole dovršil. V Belgrad se vrnivši je bil imenovan za glavarja vojniškega oddelka. Leta 1853 se je podal na Belgiško, kjer je tamonj o orožno fabrikacijo prestudiral. — 1865. leta prepotoval je na knezevo povelje Italijo, Francosko, Nemško, Angleško in Belgiško; vrnivši se je postal vojni minister. Po uboju kneza Mihajla je on Srbijo rešil notranjih prekucij. Potem ko je namreč v svoji proklamaciji do srbske vojske Milan Obrenovića za kneza nasvetoval, prevzel je z Ristićem in Gavrilovićem vso vladu, dokler je knez še bil mladoleten. Po polnoletji kneza za generala in ministerskega predsednika imenovan, pa mu žalibože nij bilo dano, še dalje za blagor Srbije skrbeti. Še v polni

fizični moči moral je mož umreti, ki bi bil pri splošnem razvitji balkanskega poluotoka nedvomljivo sijajno deloval.

Pruski vladni list „Nordd. All. Ztg.“ je prinesel 5. dan t. m. za premembo članek poln hvale in prijaznosti do Avstrije. Kadar se spomni, kako sovražno je ta list še pred malo časom pisal proti Avstriji, se mora jako čuditi temu. — Nemški cesar se bode 26. t. m. podal na pot v Petrograd, da vrne ruskem carju lanski pohod. Z njim gre tudi knez Bismark. V Petrogradu bodo o tej priliki velike slovesnosti, vojaške parade itd. Gospodska zbornica je na prigovarjanje Bismarkovo sklenila, da razpravlja znane cerkvene postavke kar in plenum, ne po odsekih, ker bi jih tako ne bilo mogoče dovršiti tekom te sesije. Odseka nemškega zveznega sveta za trgovino in davke sta pretresla vladen načrt zarad davka od tabaka. Večina je bila proti temu davku.

Vsled zadnjih dogodjajev v francoski narodni skupščini je vse osupneno, ne le na Francoskem, temveč tudi drugod. Novi predsednik narodne skupščine, Buffet, je namreč bonapartovec. Bil je pomagač Napoleonov pri prevratu 2. decembra, pozneje tudi večkrat minister, nazadnje še ud ministerstva Ollivier, katero je mnogo zakrivilo francosko nesrečo leta 1870. Thiers in Grévy sta mu onda nasprotovala v postavodajnem zboru, sedaj pa je namesto poslednjega voljen za predsednika narodne skupščine, in to dve leti po Sedanu! Mnogo pri tem je zakrivil Thiers sam, ki je prej negoval monarhiste. Sicer je bil Buffet le slučajno izvoljen, ker so se poslanci skrajne levice, razžaljeni po vladnem držanji v debati zarad organizacije mesta Lijona, drževali glasovanja, poslanci desnega središča pa, ki so po Gonlardu obljubili Thiersu svoje glasove za ta slučaj, ako jim ugodi v zadevi Lijona, so se v odločilnem trenutku izneverili svoji obljubi. Tako se je zgodilo, da je Buffet dobil 304 glasov desnice in središča, njegov nasprotnik Mortel pa le 287, akoravno je tudi Thiers sam prišel glasovat zanj. Thiers je baje zelo nemiren vsled tega glasovanja zapustil dvorano narodne skupščine. Sedaj bo saj videl, na koga se mu je zanašati — Buffet je že zavzel svoj predsedniški stol, ter v ogovoru do skupščine zahteval zaupanje vseh strank, da dobi dežela stalne naprave.

V italijanski zbornici je finančni minister Sella predlagal svoje nasvete zarad davka na tkanine ter povišanja štampeljna. Oboje vkup bi po njegovi preštetbi pomnožilo državne dohodke za 32 milijonov frankov. Italijanski listi poročajo, da bo Sella po veliki noči predlagal tudi nasvete zarad

izgovarjati svojega očeta. Videti je, da je je sram.

— Tedaj odidem, reče Anton in vzame svojo puško.

Jerica ga spremlja v temno noč. Poprej pa je vžgala svečo v svetilnici, da si Anton sveti na potu.

— Ko bi imela zdravo roko, vzdihne Jerica, veslala bi Vas s čolnom po Ljubljani do mesta.

— Če imate čolnič, pa se sam vozim, jutri pa čoln ko kacam Krakovcu pošljem, pravi Anton vesel. — Saj bi ne bilo prvokrat.

In Jerica sveti z lučjo naprej do tiho tekoče vode Ljubljance, kjer je bil čolnič privezan. Anton stopa za njo in gleda z dopadajenjem gibčno deklico, okolo katere je plaval čuden svit po svetilnični luči orunele megle.

Anton skoči v čolnič, postavi svetilnico na sedež in kliče svojega psa, pa zastonj; pes gleda od daleč svojega gospoda, začne tuliti in lajati, v čoln pa ga nij moč spraviti.

— Pa letaj po bregu! reče Anton nejevoljen, prime verigo, katero je bila deklica

odvezala, seže Jerici za slovo v roko potem prime za veslo. Jerica z nasmehom še s svojo lepo nožico pomaga odriniti čolnič.

— Lehko noč in srečno veslajte! kliče za odhajajočim.

— Lehko noč, Jerica! jutri se vidiva, odmeva iz čolna, ki že plava proti sredi Ljubljance.

Jerica pa na bregu stoji in gleda doli po vodi, odkoder se sliši šum veslanja, odkoder se sveti mala lučica; vedno dalje in manje, da je skozi gosto meglo samo še kakor drobna kresničica videti. Tudi ta zgine; tma in tihota leži nad vodo. Jerici pa postane teško pri srei.

Počasi gre proti domu; na enkrat pri skače pes in se spenja po Jerici.

— Tedaj nijsi šel za svojim gospodom? Pa pojdi z menoj! Jerica boža psa po glavi in ne se čuti več samo.

IV.

Bilo je drugega dne.

Po Ljubljanci navzgor plava čolnič; Anton na zadnjem konci stoječ vesla s krepko roko in se pogovarja z ranocelnikom, kate-

rega pelje do ranjene deklice. Bil je lep pomladansk dan; škranjčki so se zibali v čistem zraku in veselo žvrgoleli in tudi Antonu je bilo tako lahko pri srei.

Ko se bližata kraju in Anton nad visokim bregom Ljubljance zagleda streho znane koč, vzame puško dvocevko in v zrak ustrelji. Dim od strela se nij še razkadil in že pri skoči Antonov pes na breg, in ko izpozna svojega gospoda, vrže se v vodo in plava do čolna.

Anton hoče psa v čoln vzdigniti, se nagne in ga prime za vrv okolo vratu. V tem hipu se mu noga spodrsne in z glavo naprej se prekuene v vodo.

Jerica, ki je ravno došla do brega, strahom zavpije, pa Anton je že nad vodo z glavo, si jo otresa in lehkomišleno plava namesto v čoln do bližnjega brega. Tam zgrabi za močno vejo vrbovja in išče tal z nogami. Breg pa je tu strmo padal, tal so bila mehka in blatna in Anton skuša zastonj pomagati si na trdo zemljo. Jerica mu roko nasproti moli, pa ga ne more doseči. Vleže se tedaj na tla, se oklene z desno, da si jo hudo boli, vrbe, ki

prepuščenja denarništa bankam ter uredenja papirnatega denarja. Zbornica je sprejela tudi davek od mlinov po nasvetu ministerstva. Iz vsega je razvidno, kako si italijanska vlada prizadeva, da bi dobila pomočke za dostojno oboroženje svoje armade. Še pred malo časom bi ne bila zbornica na noben način dovolila teh davščin, a sedaj se je rada udala, ker mnogi Italijani vidijo vsakotere nevarnosti nastajati za Italijo iz novih političnih odnošajev na Francoskem.

Amerikanci skrivaj na vso moč podpirajo upor na Kubi, ki že dve leti pozira Španiji neizmerno vojakov in denarja. Upor je vsled tega sedaj tako silno narasel, da nij misliti, da bi ga Španija v sedanjih okoliščinah mogla ukrotiti. Potem posedejo otok najbržeje Amerikanci, katerim je jako priležen, izvrševaje siloviti izrek znanega predsednika zedinjenih držav, Muerverja, ki je rekel, da je Amerika lastnina Amerikancev. Enako bo tudi z otokom St. Domingo, kjer je neka ameriška družba že kupila samanski zaliv. Lepe Antille bodo v kratkem za Španijo za vselej izgubljene. —

Tudi **Nizozemsko** ima vojsko, in to s kraljem ačinskem na velikem indiškem otoku Sumatra, ki je napadel ondodne nizozemske naselbine. Vojni minister je 4. t. m. naznanil zbornici, da ima dovolj vojakov in brodovja, da upokoji nemirno azijsko veličanstvo.

Danski državni zbor je votiral ministertvu nezaupnico, ker se je protivilo postavi, ki meri na to, da se znižajo penzije. Kralj je izrekel v pismu do zbora, da hoče le v soglasji z narodnim zastopom vladati, ter bode odpustil sedanje ministertvo.

Dopisi.

Iz Notranjskega 4. aprila. — k — (Izvir. dopis.) Tudi pri nas smo tako srečni, da nam nek star nemčurski človek na c. kr. pošti v Prestaneku se svojo ne sposobnostjo in zagrizenostjo proti vsem, kar je slovenskega, nagaja in sitnosti dela. Denes zjutraj sem sam šel po željno pričakovani „Slov. Narod“ na omenjeno pošto. Ko vprašam po „Slov. Narodu“, gospod poštni odpravnik in voditelj postaje prav počasi izvleče pisma in se zadere: „Heut is niks do“; a jaz ko sem „Slov. Narod“ videl in vedel da je tudi moj med njimi, prosim da naj

je tu stala. Potem se z životom nagne globoko doli proti mladeniču, kateri jo prime za levo roko. Ko se Anton dotakne nežne njene ročice, čuti, kakor da bi ognjena moč se razlila po njegovem telesu, krepko se vzdigne in skoči na breg.

— V marcu kopat se je pač še prerano, pravi Anton in se začne smijati svoji nesreči, otrešaje si mokroto z obleke. Vse je teklo od njega.

— Le hitro v toplo hišo, sili Jerica, še vsa preplašena.

Zdaj kliče ranocelnik Antona. Sedel je v čolnu in nevajen veslanja se zastonj skušal bližati bregu. Ko se je Anton prekucnil v vodo, skoraj da bi se zvrnil bil čoln. Ranocelnik se je s vso silo oklepal z rokama stene, da nij padel v vodo. Samo klobuk je izgubil, ki je sredi Ljubljance plaval zraven Antonovega doli proti mestu.

Ko Anton zagleda ranocelnika, kako ves spehan v čolnu čepi, ki se vedno vrti v okrogu, se mu na glas smeje. Naposled se posreči ranocelniku, priveslati do brega. Pes na Antonovo kazanje plava za klobukoma ter ju zaporedoma privleče na suho.

(Dalje prih.)

še enkrat pogleda, morda bi le utegnulo kaj za me biti; me on v svojej kulturnosti prav debelo pogleda in mi prične prerokovati, da on vse kar dobi tudi odda in da pri njem nič ne zaostane. Ko sem njegovih besedovanj že do grla sit, in ko sem se tudi prepričal, da ima moj „Narod“ v pesti, ga mu s prstom pokažem in še enkrat prosim, da naj ga mi da, on še enkrat svoja staroverska očala popravi, pogleda prav debelo in vidi, da je res „N.“ pod mojim napisom. — Pripetilo se je že tudi da sem bil po dvakrat na pošti in sem ga vprašal, da-li je kaj za me? a on me je vselej z „niks do“ odpravil darsiravno je moje pismo mirno ondi odrešenja čakalo. — Dne 10. decem. p. l. sem poslal listnico z razločno pisanem slovenskim napisom v H., komaj dobro uro od tu; a listnica mesto da bi bila na dotično mesto dospela, romala je po Štajerskem, Hrvatskem in sam vrag vedi kje še, a jaz ki sem vsak dan po listnici naročenih reči pričakoval, dobil sem še le konec meseca januarja t. l. od poštnih pečatov vso škasto listnico retour. — Vprašamo: ali hoče sl. poštna direkcija tega človeka na njegove dolžnosti opomniti, ali pa mu pošto vzeti?

Iz Šoštanjca 6. aprila [Izv. dop.] (Železnica. — Kupčija z lesom. —) Od kar sem vam poslednjikrat dopisal, je naš up, da dobomo železnico, kakor vse kaže, zopet po vodi splaval. Inženirji so merili od Celja po savinski in skalski dolini, in prišli skozi velunjski vrh do Podgorja. Hvalili so se povsod, da železnica razve enega tunela nema posebnih ovir in se bi dala lahko zidati. Na enkrat slišimo, da so gg. inženirji nasprotnega mnenja in zdaj reko, da bi moral se zidati predolg tunel skozi velunjski vrh. Začeli so meriti od Mislinje po Hudi luknji na Šalek in Velenje. Za tem menda g. Lohninger, lastnik mislinjskih fužin svojo uplivno roko ima. Huda luknja pa, kdor jo pozna, je skoraj pol ure daleč, tako stesnena po strmem skalovji, da zraven Pake še cesta nij našla prostora, ampak se je moralo peče vje toliko odstreljati. Kje bode tedaj šla železnica? Nam tukaj bi naposled tudi ta črta skozi Hudo luknjo bila ljubša, nego nobena; bi saj v pol uri z vozom bili pri postaji, namesto da zdaj 3 do 4 ure do Celja potrebujemo. Bojimo se pa, da bodo velike terenske ovire prestrašile poduzetnike in da končno ne dobomo niti ene, niti druge železnice. — Kupčija z lesom je v naših krajih še zmirom prav živahna. Naši kmetje neusmiljeno posekavajo svoje gozde, nemisleči, kaj bodo počeli njihovi potomci s prazno, pusto zemljo. Na bližnjem Kozjem hrbtu so še pred 10 leti stali zeleni gozdi, zdaj pa je vsa gora golo skalovje ker je po izsekanjem lesa dež vso prst odplaval. Vlada bi vendar morala paziti, da vsak lastnik takoj pogozdi po onih krajih, katere je posekal. Pa tukaj se za to nikdo ne briga, niti občinski niti c. k. uradi. Kam bomo prišli, če bode tako naprej šlo?

Domače stvari.

— (Odbor pisateljskega društva) je imel v pondeljek 7. aprila sejo. Nazoči so bili razen dr. Razlaga (ki zaradi bolehnosti nij mogel priti) vsi ljubljanski odborniki. Tajnik g. Pletršnik je poročal o udih, kateri so društvu na novo pristopili. G. de-

narničar dr. Vošnjak o stanji društvenega fonda. Izplačalo se je 15 gld. podpore enemu slovenskemu pisatelju. V blagajni je 233 gld., ki so naloženi v eskomptni banki. Potem je bil posvet o „Preširnovem albumu“. Došlo je dosedaj deset večjih rokopisov: obljubilo pa je še več slovenskih pisateljev, da pošljejo v kratkem času svoje rokopise. Odbor je sklenil: uredništvo za Preširnov album izročiti odborniku g. J. Jurčič-u, kateri je uredništvo tudi prevzel, s pogojem, da ga drugi odborniki ob potrebi podpirajo. Album bode v veliki osmerki obsegal kakih 30 pol. Dodana bode slika Preširnova, kopija njegovega rokopisa in Stritar-Ipavčeva kantata „Na Preširnovem domu“. Tisk se začne tekem meseca junija, kakor hitro bodo vsi rokopisi uredjeni. Na slovenskih pisateljih je sedaj, da seto delo (kolikor je baš v naših razmerah mogoče) v redno našega mojstra pevcev skoraj izvrši.

— (Iz Motnika) se nam piše: da je c. k. deželna vlada za Kranjsko potrdila „kazen“, s katero sta gospoda Štefan in Gašpar Križnik od kamniškega okr. glavarja obsojena zavoljo slovenske peticije, da plačata po 5 gld. globe in 3 gld. za pričanje necega Sajovica. Dotična rešitev za slavne druge inštanee se glasi kar birokratično kratko sklicevaje se na znani Bahov razglas 20. aprila leta 1854.

— (Iz Litije) se nam poroča, da je obsodba g. Blaža zavoljo slovenske peticije proti direktnim volitvam — potrjena.

— (V Nove mestu) je kopa tamošnjih birokratov z oficirji vred, kateri kakor se zdi, v Nove mestu hrabreje politikujejo nego eksercirajo, pod vodstvom Leitmajerjevim praznovala sankcijo direktnih volitev. Oba dva ustavoverna ljubljanska lista prinašata o tem smešno bombastične telegrame.

Razne vesti.

* (Jugoslovansko.) „Ilirska Matica“ v Zagrebu je svoja pravila premenila in zamenila ime „ilirska“ s „hrvatska Matica“. Ob tej priliki piše zagrebški „Obzor“ tako-le: „Ilirizam“ kano po imenu nehistoričan, ustupio je ideji jugoslavenstva, koja imade svoj osnov nepomičan v historiji i narodopisu, te je pozvana, da Hrvate, Srbe, Slovence i Bugare njednini zajednicom duševnom medju sobom i proti vanjskim nasrtajem na njihovo narodno biće. U tom smjeru rade i raditi će svi hrvatski književni zavodi, a ponapose i preustrojena „Matica hrvatska“.

* (Velikansk koncert v Petrogradu.) 31. marca t. l. je bil kakor vsako leto koncert na korist invalidov. Navzoči so mu bili cesar in udje cesarske familije. Koncert je dirigiral gospod Wurm, in sodelovalo je pri njem 100 dvornih pevcev, 700 muzikantov in trompetarjev, 500 tamborjev in 400 pevcev stražnih kerdel, skupaj 1200 osob. Kot solista vojnega kora sta sodelovala pisalka Mihajlov in Silvestrov. Razen tega se je koncerta vsled svojega artističnega igranja na „Cornet-à-Pistons“ znameniti gospod Levi udeležil.

* (Strašna vraža.) Čitamo v „Ruskem Miru“ sledečo pripovedko: Dva vojnika permske infanterije izkopata mrtvo telo svojega druga, ki je bil 12. marca umrl. Vzameta mu obleko, in mu razsekata prsi in drob. Ko se to izve, tirali so jih pred sodnike in vprašali, zakaj sta to storila. Odgovorita, da sta potrebovala človeške masti, ker sta čula, da more človek s svečo od take masti po noči okolo hoditi, da ga nihče ne vidi! In ker sta to čula, odvažila sta se na ono strašno dejanje.

* (Panlatinizem.) O ideji panlatinizma se piše iz Pariza, da se je ona v Parizu in Madridu, v Rimu in Lisaboni že veliko krepkeje ukoreninila, kakor se Nemcem sanja. „Spridenje latinskega plemena,“ o katerem so na Nemškem že toliko vedeli praviti, to je vse latinske narode, posebno pa Francoze podkurilo, in že obstoji v Parizu veliko, začasno skrivaj delujoče, iz vseh romanskih narodnih skupin sestavljeno društvo, katero je panlatinizem na svojo zastavo zapisalo, in po uresničenju tega teži in v prihodnje še le prav težilo bode. Temu društvu, akoravno je absolutno prostomislečim načelom udano, je vendar tudi duhovništvo najkrepkejša podpora.

Tržna poročila.

— Iz Pešte 6. aprila. Setev je končana in če sedanje ugodno pomladansko vreme še ostane, bode tudi že turšica začela se saditi. Na tukajšni žitni borski se je raznašala govorica, da se v nekotnih krajih prikazuje snet na pšenici. Pa nij verjetno, da bi se ta žitna bolezen že zdaj videla. Zato so žitne cene nespremenjene. Pšenice se je pretekli teden do 70.000 centov prodalo po gl. 7.10 do 7.20. Rži je bilo malo privržane, nekoliko več turšice, ki je bila po gl. 3.60. Ovsas se je 25.000 vaganov po gl. 1.65 do 1.75 prodalo. Moka pa nema prave cene in se ponuja od vseh mlinov. — Ovčje volne, kakih 1000 centov privržane, je bila cena po gl. 86 do 100 cent, usnjarska in cakel-volna pa po gl. 44 do 54. — Svinjska mast je še vedno po gl. 31.50 do 33.50; pa nij posebne kupčije. Špeha se je 1000 centov po gl. 30.50 prodalo. Pensilvanski petrolej je tukaj cent po gl. 14.25 do 14.50.

— Iz Dunaja 6. aprila. Žitne cene so po vsem kontinentu stalne, vendar nij dosti prometa, ker se na špekulacije malo kupuje. Na Angleško se je dosti žita iz Amerike dovažalo. Pšenice je bilo pretekli teden 20.000 vaganov prodane; cena po teži različna, colni cent po gl. 7.80 do 8.30, rež po gl. 4.50 do 5, ječmena 40.000 vaganov po gl. 3.80 do 4.20. Z moko nij bilo nobene kupčije. (Tudi v Ljubljani in v Trstu se moka ponuja in nema prave cene; mlinarji pa, ki so moko v Trst poslali, imajo gotovo zgubo pri prodaji. Ur.)

Umrli v Ljubljani

od 5. do 7. aprila.

Jožef Rinki, sladkarski otrok, 4 l., na pljuč. mrtudu. — Ant. Babnik, posestnik, 32 l., na srčni vodenici. — Marija Masa, slikarska vdova, 77 l., na slabosti. — Filip Golob, fabriški delavec, 14 l., vsled poškodovanja. — Irene Žergol, krojaški otrok, 20 m., vsled bolezni na možganih. — Henrik Plank, krojač, 44 l., na spridenji jeter. — V silii krščen otrok Jan. Goršiča, hišnika, 1/4 ure, vsled težkega poroda. — V silii krščen otrok g. Franca Šmida, okr. tajnika, 1/4 ure, vsled prezgodnega poroda.

Dunajska borska 8. aprila.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	70 gl. 35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	60
1860 drž. posojilo	103	75
Akcije narodne banke	953	—
Kreditne akcije	332	50
London	108	75
Napol.	8	71 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	65

Tujci.

7. aprila.

Pri **Elefantu**: Skerbinec iz Preddvora. — Aimable Coupey iz Sistiane. — Dragan iz Bele peči. — Deutsch iz Bude. — Ehruszweig iz Pešte. — Bukwich, Schweiger iz Dunaja. — Maria Škofic.

Pri **Maliči**: Zdemšer iz Železnikov. — Jombard in supruga — Klimgenfels. — Nagy iz Dunaja.

Zobni zdravnik

docent dr. Tanzer

iz Gradca

ordinira v zobozdravniškem in zobotehničnem stroku vsak dan od 8. do 6. ure tu v **Ljubljani**, „Hôtel Elefant“ v 1. nadstropji, **sobe št. 20.** (109—1)
Pomudek od 7. t. m. skozi tri tedne.

V knjigovodstvu, korespondenci

v nemškem kakor tudi v slovenskem jeziku, tako tudi v kolonijalnem, manufakturnem in pridelskem trgovinstvu zmožen mož išče službo. Natančneje se poizve v administraciji tega lista. (107—2)

Br. 346.

Razglas dražboprodaje.

Po zaključku zastupništva občinskega od 1. marca t. g. hoče bit v ovom občinskem glavarstvu dne 7. maja 1873 od 9. ure u jutro do poldne ustmena dražba za prodati naj bolje nudečemu 3 do 4000 rastjučih bukava u občinskoj šumi Lisina.

Ciena je od 16 novčič za četvornu (kubik) nogu okrugle mjere.

Stabla pod 8 palac u sredilju (pomjeru) nisu razumljene u ovoj prodaji.

Svakoju ponudbi mora biti priklopljena jamčevina od 2000 fr. a. v. i ostali uvjeti mogu se videti kod podpisanoga ureda u običnih urednih urah.

Glavarstvo občinsko v Kastvu

(105—2)

dne 2. aprila 1873.

Menjavnica

„Wiener Commissions - Bank“

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gruče sreček, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnišim prištevati, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti **30 frankov v zlatu in 10. gl. v papirju** uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gl. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. državno srečko po 100 gl. od l. 1860. Glavni dobitek 300.000 gl., z

odkupno premijo potegnene serije 400 gl. a. v.

1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000

frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez

vsakšega pridržka.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek 30.000 gl.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gl. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke:

1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000

frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez

vsakšega pridržka.

Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitek 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.

Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke l. 1860. Mesečni obroki à 6 gl.

Potem dobitne liste na cele državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 10 gl.

Potem dobitne liste na pol državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 4 gl.

Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gl.

Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gl.

Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gl.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“

vse kakor koli imenovane bankine, menjične in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki

gotovo in natančno izvršujejo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo,

gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se

oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobrokupnih pogojih dajejo.

Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez pre-

stanka odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigategv

se po vsakem ždrebanji franco zastoj razpošiljajo. (80—11)

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Louisenstrasse 45. (255—37)

Pričujoče ima črez tisoč bolnikov v ozdravljenji.